

maye yatırımlarının sağlanması imkânı kalmamıştı.

Ham madde ve yedek parça alacak döviz bulunmadığından, memleket fabrikalarını kapasitelerinin beşte birinin altında bir üretim yapılabiliyordu. Karayolları, demiryolları, elektrik fabrikaları gibi temel danotımların ilkel bakımları bile ihmal edilmekteydi. İndonezya'nın kendi havayolları olan GARUDA uçuş faaliyetlerini ancak, arasına bir uçağı hizmetten çıkarmak ve onun parçalarını öteki uçaklarda yedek parça olarak kullanmak suretiyle devam ettirebiliyordu.

YANGININ BASTIRILMASI: Ben Amerika B. Devletleri Büyükelçisi olduktan sonra, Sukarno'dan ekonomik reform ve gelişmeyi kendisine ilk hedef almasını her fırsatta rica ve kendisine telkin etmişim. Fakat, Sukarno için «Ekonomi bilimi» işe yaramaz bir meta idi. Ekonomiden zerre kadar anlamadığını saklamazdı. Kaldı ki, ona göre ekonomi biliminde yurttaşlarına heyecan verecek hiç bir şey yoktu. Bir seferki görüşmemizde: «*bana gözleri heyecan ve ateş dolu kimseler lazım*» demişti. Evet, ekonomi uzmanlarının gözlerinde heyecan ve ateş parlamıyordu, ama, kızalların gözlerinde bu pırıltı, hem de fazlasıyla vardı. Komünistler, başkanın günlük derecesindeki saflığını, onun solcu eğilimlerini ustaca sömürmekte büyük bir başarı gösterdiler ve İndonezya'yı felâketin taa kıyasına getirdiler.

Sonra... sonra 1 Ekim 1965 te bir olay meydana geldi: İndonezya tarihinin akışını

temelinden değiştiren bir olay. Bu olay bir hükümet darbesi idi. Komünistler tarafından yapılan bu darbenin amacı «İndonezya ordusu yüksek komuta kadrosunun imhası» ve komünist bir hükümetin kurulması idi. Darbe esnasında 6 general darbeci komünistler tarafından kaçırılıp katledildi. Kızılar bir hamlede İndonezya radyosunu (!) ele geçirip, benzeri diğer hayati önemdeki tesisleri de pençelerine aldılar. Kızıl davaya kazanılmış iki tabur Nerdeka alanını işgal etti. Silahlandırılmış komünist gençlik teşkilâtı, ilerici birlikler, başkent Cakarta'yı işgal etti.

O vakitler «Ordu Stratejik Komutanlığının başı ve komünizmi çok iyi tanıyan bir asker olan Orgeneral Suharto, demokrasiye ve milletterine sadık subay, assubay, ve birlikleri komutası altına alarak kızılarla çarpıştı ve bu hükümet darbesini ezdi. Bu karşı darbe, dünyanın, Sovyetler Birliği ve Kızıl Çin dışındaki en büyük komünist partisini felce uğrattı... karşı darbeyi izleyen aylarda yaklaşık 300.000 komünist öldürüldü.

Suharto, 1966 Martında hükümet yetkilerini Sukarno'dan devraldı. Bu dönemde, yani İndonezya'nın bir devlet oluşunun üzerinden 17 sene geçmişken, mileltin büyük kütlesi, siyasi bakımdan hür olmaları hariç, bir Hollanda sömürgesinin sakinleri oldukları zamanlardan kat kat daha çıplak ve perişan bulunuyordu.

GAYYANIN DİBİNDEN YUKARIYA TIRMANIŞ: O çağdan bu yana ilerleme çok

büyük oldu. Suharto Hükümetinin, memlekette anıldığı adıyla Çağ Hükümeti, Sukarno döneminin mirası olan büyük problemleri var gücüyle sarıldı. Sukarno bir çitkırıldıklık anında Birleşmiş Mileltler'den ayrılmıştı; yeni hükümet bu kurula yeniden girdi; Kızıl Çin ile diplomatik ilişkilerini kesti ve Hür-Dünya ile yeniden sağlam bağlar kurma işine girişti.

Suharto ile elele, Sadli, Salim, Widjoje, Maliye Bak. Ali Wardhana gibi hepsi de batı üniversitelerinde doktora yapmış, işinin gerçekten ustası bir ekonomi uzmanları hey'eti, Dışişleri Bakanı Adam Malik'in, Ekonomi Bakanı Hamenko Burono'nun, Ticaret Bakanı Sumitro'nun candan desteği ile, İndonezya rüpusini kurtaracak deflasyon işleminin gerektiği çetin ve hoş gitmez kararları cesaretle aldı. Bu azimli hey'et denk bütçe kurmak için çok ayrıntılı bir programı uyguladı. Vergileri artırdı, kredileri çok daralttı, döviz kısıntılarını güçlendirdi. Para matbaası durduruldu. Elkonulmuş olan yabancı kumpanyalar fabrikalarının bazıları sahiplerine geri verildi. Bazıları da bedelleri ödenerek tasfiye edildi.

Başkan Suharto'nun şanına olarak şunu belirtmek gerekir ki, kendisi, Sukarno'nun tek-adam yönetimi sırasında ölü kuruluşlar durumuna düşmüş olan demokratik müesseseleri canlandırma konusunda büyük çaba göstermektedir. Başkan keza, yönetiminin anayasa ve hukuk bakımlarından meşru ol-

ması konusunda da çok dikkatli davranmakta, yayınladığı kararların Danışma Kongresince konmuş ana-ikelere uygun olması üzerinde titizlikle durmaktadır.

Yakın bir gelecekte bugünkü İndonezya Hükümetinin bir tehlike ile karşılaşması ihtimali yok gibi gözükmektedir. Bütün memleket Başkan Suharto'yu desteklemekte olup, hükümetin amaç ve

çabaları bütün milletçe be-nimsenmektedir.

Evet, bu yeni yönetim de tenkitlerden uzak kalmamaktadır. Bununla birlikte, Suharto'nun almak zorunda kaldığı ve memleket ekonomisinin dirilmesini sağlayan olağanüstü tedbirlerin bir parlamenter hükümet tarafından alınıp uygulanmasının tümünden imkânsız olacağını da hatırlamak gerekir.

Sonuç olarak demek isterim ki, İndonezya için çözüm sırasını bekleyen daha yığınlarla problem vardır; ama, gene de İndonezya köşeyi dönmüştür ve bundan böyle bu memlekete Asya'da Hür-Dünyanın bir kalesi olarak güvenle bakılabilir.

NOT: Bu yazı Reader's Digest'in Mart 1970 sayısından alınmış ve lüzumsuz tefsilatla dolu birkaç satır tercemeye dahil edilmemiştir.

Hikmet Çiçekleri

Sen müntehâsı, mebeisin her hakfatin;
İsmin, sıfatlarınla şekil buldu kâinât!..

Hatırla Rabbini.. Tevhîd esâsıdır dînin;
Bırakma zikri, deyip: Lâilâhe illâllâh!..

Yalnız senin rızânı kazanmak gerek bize;
Cennet-Cehennem üstüne yoktur hisâbımız!..

Takdir-i ilâhiye inandınsa eğer sen;
Ömrünce devâmın gerekir (şükr) ile (sabr'a)!

Ne gam nâpuhteler başmış, olunmuş sahteler tercih:
Bir âdettir ki tartarlar demir dirhemle elmâş!..

«Nerdesin adl-i ilâhî?..» diye gösterme telâş;
Rabb'in ihmâli muhâldir, fakat imhâl eyler!..

Mîrim; bugünkü hâline aldanma, ibret al:
Gün geldi, şâh iken, niceler çâha düştüler!..

Helâli terk ile âsî bir ümmet olduk biz;
Sen etme terbiye Yâ Rab, oraç-gekiçle bizi!..

Körler diyârı sâkiniyiz.. fitne bilmeyiz..
Kim çâhâ düşse, bizlere Yûsuf tanıttılar!..

Dr. Cahid ÖNEY